

Sygn. akt I Ca 236/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Wiesław Zachara
Sędziowie:	SSO Andrzej Bosak SSO Marek Syrek (spr.)
Protokolant:	st. sekretarz sądowy Paweł Chrabąszcz

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2015 r. w Tarnowie

na rozprawie

sprawy z powództwa Powiatowego Rzecznika Konsumentów w D. i A. J.

przeciwko B. K. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Dąbrowie Tarnowskiej

z dnia 24 marca 2015 r., sygn. akt I C 133/15

1. zmienia zaskarżony wyrok w punktach: I, III i IV w ten sposób, że:

- a) **punktowi I nadaje brzmienie: „zasądza od pozwanej B. K. (1) na rzecz powoda A. J. kwotę 1.817,90 zł (jeden tysiąc osiemset siedemnaście złotych 90/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 30 października 2013 r. do dnia zapłaty,**
- b) **wymienioną w punkcie III kwotę: „731,34 zł” zastępuje kwotą: „365,67 zł”,**
- c) **punktowi IV nadaje brzmienie: „nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Dąbrowie Tarnowskiej od powoda A. J. kwotę 357 zł, a od pozwanej B. K. (1) kwotę 91 zł – tytułem opłaty sądowej”;**

2. oddala apelację w pozostałym zakresie;

3. zasądza od powoda A. J. na rzecz pozwanej B. K. (1) kwotę 357 zł tytułem zwrotu części kosztów postępowania odwoławczego.

Sygn. akt I Ca 236/15

**Uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie
z dnia 26 listopada 2015 roku.**

Powiatowy Rzecznik Konsumentów w D. działający na rzecz A. J. wniósł pozew przeciwko B. K. (1) o zapłatę kwoty 7.817,90 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 5.06.2012r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Uzasadniając pozew wskazał, że w dniu 28 maja 2012 r. A. J. zakupił u pozwanej m.in. 51,94 m² kostki brukowej N. 6 cm, kolor czerwony za kwotę 1.817,90 zł., a następnie zlecił ułożenie tej kostki wokół domu. Z tego tytułu zapłacił wynagrodzenie wykonawcy w kwocie 2.700,00 zł. Zakupiona kostka po ułożeniu okazała się wadliwa. Ujawniła się niezgodność towaru z umową w postaci uszkodzenia warstwy licowej na całej powierzchni. O przedmiotowym fakcie A. J. niezwłocznie powiadomił pozwaną. W związku z faktem, iż ułożona kostka ujawniła istniejącą niezgodność towaru z umową, A. J. zmuszony jest do dokonania demontażu wadliwej kostki oraz ponownego położenia pełnowartościowej kostki brukowej na powierzchni 60m². W związku z powyższym wysokość szkody wynosi 7.817,90 zł., a składają się na nią równowartość wadliwego materiału w kwocie 1.817,90 zł., wartość prac demontażowych wadliwej kostki w kwocie 2.500,00 zł, kwota wynagrodzenia zapłacona przez powoda za usługę położenia kostki w kwocie 2.700,00 zł oraz różnica wynikająca z cen robocizny w kwocie 800, 00 zł.,

Na rozprawie w dniu 26.06.2014r. A. J. oświadczył, że wstępuje do udziału w sprawie w charakterze powoda.

Pismem z dnia 19.01.2015r. Powiatowy Rzecznik Konsumentów w D. zmienił powództwo w ten sposób, że zamiast dochodzonej pozew kwoty 7.817,90 zł wniósł o zasądzenie od pozwanej B. K. (1) na rzecz powoda A. J., kwoty 8.959,26 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 7.817,90 zł od dnia 5 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 1.141,36 zł od dnia 19 stycznia 2015r. do dnia zapłaty.

Pozwana B. K. (1) w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Strona pozwana zanegowała roszczenie zarówno co do zasady jaki i wysokości.

Pozwana zaznaczyła, że powód powołuje się na zarysowania kostki, które ze względu na swój charakter nie mogłyby powstać ani w toku produkcji ani transportu ponieważ kostka jest przewożona na paletach, na których kolejne warstwy kostki kładzione są na poprzednie. Zdaniem strony pozwanej ewentualne uszkodzenia mogły powstać jedynie przy układaniu kostki, powód niekonsekwentnie powołuje się na wady kostki podając albo porysowania albo plamy.

Zdaniem strony pozwanej powód nie ma też roszczenia o pokrycie kosztów prac rozbiórkowych i ułożenia nowej kostki, ponieważ przed jej ułożeniem oraz w toku prac wiedział o podnoszonych przez siebie jej wadach.

Roszczenie powoda jest także nieuzasadnione i z tego powodu, że wartość sprzedanej kostki wynosiła 1817,90 zł zaś powód domaga się zapłaty 7.817,90 zł, czyli kwoty czterokrotnie wyższej, koszty są zatem „niewspółmiernie wyższe” w stosunku do wartości sprzedanej rzeczy, w rozumieniu art. 8 ust. 1 ustawy o szczególnych zasadach sprzedaży konsumenckiej, w takiej sytuacji powodowi nie służy roszczenie dochodzone w pozwie.

W dniu 24 marca 2015 roku Sąd Rejonowy w Dąbrowie Tarnowskiej wydał wyrok, którym:

- I. zasądził od pozwanej B. K. (1) na rzecz powoda A. J. kwotę 8.959,26 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od:
- kwoty 7.817,90 zł od dnia 19 czerwca 2012 roku do dnia zapłaty oraz
 - kwoty 1.141,36 zł od dnia 19 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty,

II. w pozostałym zakresie powództwo oddalił,

III. zasądził od pozwanej B. K. (1) na rzecz powoda A. J. kwotę 731,34 zł tytułem zwrotu kosztów opinii biegłego;

IV. nakazał ściągnąć od pozwanej B. K. (1) na rzecz Skarbu Państwa kwotę 448,00 zł tytułem należnej opłaty sądowej, której strona powodowa nie miała obowiązku uiścić.

Wydając tej treści orzeczenie Sąd I instancji poczynił następujące ustalenia faktyczne:

A. J. w dniu 25.05.2012 r. lub 28.05.2012 r. zakupił u strony pozwanej 65 metrów kostki brukowej „N.” grubość 6 cm. w kolorze czerwonym (50 m²) i czarnym (15m²), na podwórko przywiózł mu kostkę sprzedawca i rozładował towar. Po 4 – 5 dniach wynajęta firma rozpoczęła układanie tej kostki i prace trwały 3 dni. Po kolejnych 4 dniach A. J. zaczął zmiatać piasek z kostki. Po zmieceniu i wyschnięciu kostki wyszły na kostce białe plamy.

A. J. w terminie 3 lub 4 dni po zmieceniu piasku zgłosił ustnie do sprzedawcy, że kostka jest przebarwiona i występują na niej plamy.

Sprzedawca stwierdził, że wada towaru nie wynika z jego winy i zgłosi to producentowi, który ustali wadliwość fabryczną kostki.

Strona pozwana sporządziła pismo z dnia 5.06.2012 r., które podpisał powód A. J., o następującej treści: „ w nawiązaniu do zakupu kostki brukowej w Waszej firmie fakt. (...)składam reklamację na jakość wierzchniej powierzchni. Na każdej palecie porysowanych jest około 3-4 m²”. Pismo to zostało skierowane do producenta kostki jako reklamacja.

W ciągu trzech dni do A. J. przyjechał A. K. - przedstawiciel firmy, która produkowała kostkę. A. K. sporządził protokół reklamacji opatrzony datą 12 czerwca 2012r. i podpisany przez A. J..

W spotkaniu z przedstawicielem producenta nie brał udziału sprzedawca. W protokole reklamacji z dnia 12.06.2012r. jako charakterystykę wad według reklamującego wskazano zarysowanie warstwy licowej części kostki czerwonej. Żądaniem reklamującego była wymiana na towar pełnowartościowy. Producent oznaczył termin rozpatrzenia reklamacji na dzień 26.06.2012r.

Producent kostki brukowej zaproponował A. J. dostarczenie środka do zabezpieczenia w celu pomalowania kostki, aby miała kolor czerwony i czarny. A. J. nie zgodził się na propozycję producenta. A. J. po wystawieniu protokołu reklamacji zgłosił się do sprzedawcy. Sprzedawca skonsultował się z producentem i przekazał A. J., że wina jest po stronie producenta. A. J. ponownie udał się do sprzedawcy, aby zasięgnąć informacji co do swojej sprawy, wówczas pozwana przekazała mu, że producent nie uznaje odpowiedzialności za wady kostki.

Do chwili orzekania A. J. nie wymienił kostki brukowej.

Około 80% nawierzchni z kostki brukowej ułożonej na nieruchomości powoda posiada wyraźne wady estetyczne (kostka jest zarysowana powierzchniowo i posiada wyraźne plamiste wybarwienia). Defekty powierzchniowe występują także na kostce nie wbudowanej.

Celem usunięcia wady kostki brukowej konieczna jest wymiana kostki na kostkę pozbawioną wad oraz wymiana podsypki cementowo-piaskowej.

Zakres niezbędnych robót nie wymaga wymiany niższej warstwy podbudowy (tj. warstw pod podsypką cementowo-piaskową) oraz demontażu obrzeży trawnikowych.

Konieczne jest natomiast przeprowadzenie następujących prac:

1. demontażu 65 m² kostki,
2. usunięcia - ręcznie, łopatami - podsypki cementowo-piaskowej, grub. 12 cm, z powierzchni 65 m²,
3. wykonania podsypki cementowo-piaskowej, grub. 12 cm na powierzchni 65 m²,
4. zakupu i ułożenia kostki, dwubarwnej, na powierzchni 65 m²,
5. wywozu i utylizacji podsypki cementowo-piaskowej i zdemontowanej kostki brukowej.

Koszt powyższych robót naprawczych - wynosi 7.283,95 zł netto, tj. 8 959,26 zł brutto.

W poczynionych na bazie tak ustalonego stanu faktycznego rozważaniach prawnych Sąd Rejonowy wskazał, że w niniejszej sprawie podstawę prawną odpowiedzialności strony pozwanej stanowi art. 471 kodeksu cywilnego, zgodnie z którym dłużnik zobowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności.

Następnie Sąd Rejonowy przytoczył przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2002 roku o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie kodeksu cywilnego, na podstawie której powód dochodził początkowo swoich roszczeń z tytułu niezgodności towaru konsumpcyjnego z umową. Ponieważ sprzedawca nie zadośćuczynił żądaniu kupującego, w ocenie Sądu Rejonowego roszczenie powoda na podstawie art. 471 k.c. należało uznać za uzasadnione. Przy ustalaniu wysokości należnego odszkodowania Sąd I instancji oparł się na opinii biegłego z zakresu budownictwa, który oszacował łączny koszt szkody na kwotę 8 959,26 zł.

Apelacje od wyroku Sądu Rejonowego wniosła pozwana zaskarżając wyrok w całości (poza jedynie punktem II). Skarżąca podniosła następujące zarzuty:

- I. błąd w ustaleniach faktycznych i naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że powód nie wiedział o wadach kładąc kostkę
- II. naruszenie prawa procesowego tj. art. 321 § 1 k.p.c. poprzez orzeczenie o roszczeniu odszkodowawczym podczas gdy przedmiotem żądania było roszczenie o wymianę towaru na nowy
- III. naruszenie prawa materialnego tj. art. 8 ust. 1,2 i 3 ustawy o szczególnych zasadach sprzedaży konsumenckiej – poprzez ich błędną wykładnię

Wobec tak sformułowanych zarzutów pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów procesu za obie instancje.

W uzasadnieniu środka odwoławczego pozwana wskazała, że Sąd Rejonowy dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych, polegającego na pominięciu faktu, że powód w chwili układania kostki wiedział o jej wadach. Okoliczność tą potwierdza fakt, że powód już 5 czerwca 2012 roku (data pisma) zgłosił wady sprzedawcy. W piśmie tym powód wskazał że na palecie jest porysowanych kilka metrów kostki, co świadczyło o tym że powód dostrzegł te wady kiedy kostka była jeszcze na palecie.

W dalszej kolejności pozwana podniosła, że Sąd I instancji błędnie utożsamiał pojęcie żądania w rozumieniu art. 8 ust. 3 ustawy o szczególnych zasadach sprzedaży konsumenckiej z zawiadomieniem o niezgodności towaru z umową jak należy interpretować pismo powoda z dnia 5 czerwca 2015 r.

Według pozwanej sąd z naruszeniem art. 321 k.p.c. oraz wbrew żądaniu powoda orzekł o roszczeniu odszkodowawczym, podczas gdy powód domagał się wymiany towaru na nowy, opierając swe roszczenie na art. 8 ustawy o szczególnych zasadach sprzedaży konsumenckiej. Sąd zamiast roszczenia niepieniężnego orzekł o roszczeniu

odszkodowawczym lub, de facto, o upoważnieniu powoda do wykonania zastępczego na koszt sprzedawcy przyznając mu z góry sumę niezbędną do wykonania.

Powód w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie w całości oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania za instancje odwoławczą wg norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazał, że okoliczność, iż powód przed wytoczeniem powództwa podjął próbę realizacji swoich uprawnień wynikających z ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej nie powoduje, że nie może on dochodzić naprawienia szkody na zasadach ogólnych. Istnienie regulacji o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej w żadnym razie nie oznacza, iż konsument jest pozbawiony prawa dochodzenia naprawienia szkody na podstawie art. 471 k.c.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

W pierwszej kolejności za bezzasadny należy uznać zarzut pozwanej, jakoby powód podejmując próbę dochodzenia swoich roszczeń na podstawie ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej utracił możliwość dochodzenia odszkodowania na zasadach ogólnych tj. na podstawie art. 471 k.c. W tym miejscu należy przytoczyć ugruntowane stanowisko Sądu Najwyższego, zgodnie z którym kupujący może, niezależnie od żądania naprawienia szkody na podstawie rękojmi, dochodzić również odszkodowania na podstawie art. 471 k.c. (wyrok SN z dnia 15 listopada 1994 r. I CRM 140/94 (nie publ.) i wyrok SN z dnia 10 sierpnia 1995 r. I CRN 106/95 (nie publ.).

W oparciu o powyższe należy podkreślić, że uprawnienia z tytułu rękojmi z kodeksu cywilnego, a także uprawnienia przysługujące konsumentowi na podstawie ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej mają służyć poprawie, a nie pogorszeniu sytuacji kupującego. Stąd też przepisy te nie mogą służyć jako argument przemawiający za pozbawieniem kupującego roszczeń odszkodowawczych na zasadach ogólnych. W każdym bowiem wypadku sprawą nadrzędną jest interes kupującego, który powinien doznać ochrony za pomocą takich środków prawnych, które ją lepiej gwarantują.

Dlatego też nie budzi wątpliwości kwestia, że powód może dochodzić swego roszczenia na podstawie art. 471 k.c.

Przepis ten przewiduje odszkodowawczą odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania umownego. Przesłankami odpowiedzialności wynikającej tego przepisu są niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy, szkoda, związek przyczynowy między zdarzeniem stanowiącym naruszenie zobowiązania a szkodą, oraz wina dłużnika. Przesłanki te muszą zachodzić łącznie. Związek przyczynowy jako powiązanie między zdarzeniem stanowiącym naruszenie zobowiązania a szkodą określa art. 361 § 1 k.c. zgodnie z którym dłużnik ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa swojego działania lub zaniechania.

W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że podstawą odpowiedzialności pozwanej jest nienależyte wykonanie zobowiązania polegające na dostarczeniu powodowi wadliwych materiałów. Z treści art. 474 k.c. wynika domniemanie winy po stronie pozwanej i domniemanie to nie zostało obalone w toku postępowania

Nie sposób się jednak zgodzić z ustaleniami Sądu Rejonowego, że szkoda w postaci poniesienia przez powoda zbędnych kosztów ułożenia i demontażu kostki stanowiła normalne następstwo działania pozwanej.

W ocenie Sądu Okręgowego odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanej należało ograniczyć do szkody, jaką poniósł powód w związku z nabyciem wadliwej kostki brukowej koloru czerwonego tj. do kwoty 1 817,90 zł. Niezasadnym jest zasądzenie od pozwanej pozostałych kosztów, m.in. ułożenia i demontażu wadliwej kostki, gdyż szkoda w tym zakresie nie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z działaniem (zaniechaniem) pozwanej.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że wady zakupionej kostki były widoczne bezpośrednio po zakupie, a jeszcze przed jej ułożeniem. Pismem z dnia 5 czerwca 2012 r. powód zgłosił reklamację sprzedawcy, wskazując że na każdej palecie było porysowanych ok. 3-4 m² kostki, co świadczy o tym że defekty były dla powoda zauważalne jeszcze gdy kostka była na palecie, czyli przed ułożeniem. Należy stwierdzić, że przy zachowaniu należytej staranności wady te były możliwe do zauważenia.

Także z treści opinii biegłego wynika że kostka posiadała **wyraźne** wady estetyczne, była zarysowana i posiadała wyraźne plamiste wybarwienia. Biegły wskazał na załączonych fotografiach, że defekty powierzchniowe znajdowały się także na kostce niewbudowanej (opinia biegłego k.67), a więc były widoczne także przed jej ułożeniem.

Ponadto z ustaleń Sądu Rejonowego wynika że powód zlecał wykonanie położenia przedmiotowej kostki firmie, której pracownicy – jako profesjonalisci - również musieli zwrócić uwagę na wadliwość materiału. Mając na uwadze zasady doświadczenia życiowego nie sposób jest przyjąć, że defekty nie były dla powoda lub pracowników firmy zauważalne. Powód natomiast mimo zauważalnych wad zdecydował się ułożyć wadliwą kostkę.

Wobec powyższych faktów skoro wady były ujawnione jeszcze przed ułożeniem kostki, brak jest podstaw, aby przyjąć, że szkoda jaką poniósł powód w związku z położeniem kostki i koniecznością jej późniejszego demontażu stanowi normalne następstwo zaniedbań po stronie pozwanej.

W orzecznictwie i nauce (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z 18 sierpnia 2005 r. V CK 90/05, Lex nr 393104) powszechnie przyjmuje się, że w art. 361 k.c. ustawodawca odwołał się do teorii adekwatnego związku przyczynowego, która odpowiedzialnością podmiotu obejmuje jedynie zwykłe (regularne) następstwa danej przyczyny. Dla stwierdzenia w określonym stanie faktycznym adekwatnego związku przyczynowego należy ustalić, czy zdarzenie stanowi warunek konieczny wystąpienia szkody oraz ustalić czy szkoda jest normalnym następstwem tego zdarzenia. Przy ocenie czy istnieje normalny związek przyczynowy pomiędzy szkodą a zdarzeniem które je spowodowało, trzeba brać pod uwagę całokształt okoliczności sprawy, doświadczenie życiowe i zasady nauki.

Sąd Okręgowy uznał, że normalnym następstwem zaniedbania jakiego dopuściła się pozwana sprzedając powodowi wadliwy towar jest szkoda, jaką poniósł powód w zakresie kosztów poniesionych na zakup kostki i tylko w tym zakresie pozwana jest obowiązana do naprawienia szkody. Powód wydatkował bowiem cenę nabycia i uzyskał towar, który nie spełnia funkcji estetycznej, co w przypadku kostki brukowej jest bardzo istotne. Tym samym towar ten musi być uznany za bezwartościowy.

Natomiast szkody, jakie wynikły z powodu wykorzystania wadliwych materiałów stanowią skutek decyzji powoda, ewentualnie pracowników firmy układającej kostkę i nie mogą obciążać pozwanej.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 1817,90 zł. Ustalając datę naliczania odsetek Sąd miał na uwadze, że dopiero pismo Powiatowego Rzecznika Konsumentów z 29 października 2013 r, zawiera pierwsze skonkretyzowane roszczenie powoda w sprawie, dlatego odsetki ustawowe zasądzono od dnia 30 października 2013 r. do dnia zapłaty (art. 481 w zw. z art. 455 k.c.).

W pozostałym zakresie apelacja nie jest uzasadniona. W szczególności brak jest podstaw do przyjęcia, że Sąd I instancji naruszył art. 321 k.p.c. Od początku przedmiotem sporu była kwota pieniężna, która miała zrekomensować powodowi poniesioną szkodę. Zasądzając odszkodowanie Sąd nie wykroczył ponad żądanie, ani też podstawę faktyczną żądania.

Brak jest również podstaw do przyjęcia, że w sprawie doszło do naruszenia art. 8 ust. 1-3 ustawy o szczególnych zasadach sprzedaży konsumenckiej. Ustawa ta nie stanowi podstawy orzekania w niniejszej sprawie, gdyż powód domaga się odszkodowania na zasadach ogólnych, co dodatkowo zostało potwierdzone przez jego pełnomocnika w trakcie rozprawy apelacyjnej. Dlatego też apelacja w pozostałym zakresie podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. .

Konsekwencją zmiany wyroku w punkcie I była konieczność zmiany orzeczenia o kosztach procesu. Na podstawie art. 100 kpc Sąd rozliczył stosunkowo koszty sądowe, nakazując pobrać na rzecz Skarbu Państwa od powoda A. J. kwotę 357 zł, natomiast od pozwanej B. K. (1)kwotę 91 zł tytułem opłaty sądowej. Kosztami opinii biegłego Sąd obciążył strony po połowie. W zakresie kosztów postępowania apelacyjnego Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanej część

opłaty od apelacji obliczoną od kwoty, co do której jej żądanie zostało uwzględnione. Pozostałe koszty postępowania zniesiono pomiędzy stronami.

Względy wskazane w rozważaniach zdecydowały, że orzeczono jak w sentencji na podstawie powołanych wyżej przepisów prawa.